

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szechenyi tér 2. Telefonszám 124.Szerkesztésért felelős:
ÖZV. DR. KISS PÁLNE.Alapította:
DR. KISS PÁL.ELŐFIZETÉSI ÁRAK HELYBEN:
Fél évre 7 korona | Egy óra 1 K 20
ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDEKEN:
Fél évre 14 korona | Egy óra 2 K 40

Sikereink az orosz fronton

Heves harcok az olaszok ellen

Budapest, május 4

Orosz hadszíntér:

Tarnopoltól északnyugatra felderítő csapataink egy orosz tisztt és 100 főnyi legénységet fogtak el. Helyenként tüzérségi harc folyik.

Olasz hadszíntér:

Ellenség tüzérsége tegnap Tolmehn hídfő, Flitsch vidéke és Kenutin arcvonal több szakaszasza ellen fokozott tevékenységet fejtett ki. Tiroli határvidéken csak mérsékelt tüzérségi harc folyt. Az Adamello gerinc szakasz szakadékaiban a Habbel és a Corna di Caventa közt a harcok tovább folynak. Ma éjjel egy ellenséges léghajó a Supach torkolata közelében leve állásaink felett repült el és bombákat dobott le és aztán újján előbb északi irányban, majd pedig az Ihar völgy felett Laibach és Salloch felé folytatta, visszatérteben tüzérségünk tüzelése Ambergnél elzárta útját, egyidejűleg repülőnk megtámadták, tüzeléssel fe'gyújtották. Léghajó, mint roncs, görzi gyakorlatlótér közelében lezuhant és a négy bennülő meghalt. Több repülőgépnk tegnap Vilesennél levő olasz táborát támadta meg és összes gépeink, miután számos bombát dobtak le és heves légi harcot á'oltak kif sértetlenül tértek vissza.

Délkeleti hadszíntér:

Semmi ujság.

Höfer, altábornagy.

Események a tengeren:

Folyó hó 3-én délután egy tengeri repülő raj Ravenában pályaudvarra és kénygyárra és kaszárnyára bombát dobott jó tűzhatást figyeltek meg és pályaudvaron, valamint a kénygyárban tűzvészt állapítottak meg. Két védőteveg heves tüzelése dacára összes repülők sértetlenül tértek vissza, ugyanebben az időben egy felderítő torpedóhajunk a tő torkolatától délkeletre négy ellenséges torpedó rombolóval találkozott, mivel azonnal nagy volt a távolság és ellenség nagyobb gyorsasága megközelítést tettek eredményél tűzharc fejlődött ki, a harcban több repülő is vett részt és egy ellenség torpedójárművére gépfegyverből lőttek.

Hajóhadparancsnokság.

Fölrobantott orosz benzintelep

Berlin, május 4.

A „Lokalanzeiger“ egy stockholmi távirata szerint Moszkvából a következőket jelentik:

A Rjazan müuton lévő orosz állami petróleum és benzintelepet f'radalmár munkások a levegőbe röpitették. Az összes tartályok és ciszternák fe robbantak. Néhány perc alatt háromszázezer pud nafta pusztult el. A borzasztó robbanást Moszkva legtávolibb környékén is hallották. A tűz, amely a robbanás folytán keletkezett, a közeli igazgatósági épületbe is át erjedt és a szomszédos városrészbe is. Számos ház lángban áll.

A politika hírei

Májusban összeül a képviselőház — A kiegyezés előkészítése

A politikai klubokban azt hiszik, hogy a kormány május közepére hivatja össze új ülészsakra az országgyűlést. Szász Károly, a képviselőház alelnöke, a következő felvilágosítást adta.

— Ezideig a kormány még nem intézkedett az országgyűlés össze hívása iránt s így pozitív terminust nem is közölhetek a nyíltnossággal. Valószínű azonban, hogy május végén vagy június elején összeül a Ház, hogy elintézzze a kormány javaslatait. Ezek között természetesen első helyen fog szerepelni az indempitás.

Mint értesülünk, a miniszteriumok rendes költségvetést is készítettek ám nem valószínű, hogy erre sor kerüljön. A rendes budget tárgyalása közel két hónapi tárgyalást igényelne és minthogy más javaslatok is kerfílnék a Ház elé, ilyenformán legalább három hónapig kellene az országgyűlésnek együtt lenni. A kormány az eddigi jelek szerint véglegesen a mellett fog dönteni, hogy csak indempitást kér.

A magyar és az osztrák kormány együttes tanácskozását ma délelőtt nem folytatták. Az osztrák kormány itt időző tagjai a dél előtti órákban Sifrgkh Károly gróf miniszterelnök Angol királynőszállóbeli lakásán összegyűltek és tanácskoztak. Délőtt az osztrák szakelőadók a pénzügyminisztériumba mentek, ahol magyar szakelőadókkal tanácskozást folytatták. Az osztrákok félkettőkor villásreggelin Tisza István gróf miniszterelnök vendégei voltak. Délután folytatni fogják a közös ta-

nácskozást, amely valószínűleg a holnapi napot is igénybe veszi, azután egyelőre félbeszakítják, mert az osztrák miniszterek visszautaznak Bécsbe, hogy részt vegyenek a bolgár szobranje tagjainak tiszteletére Bécsben rendezett ünnepegeken.

Az angol miniszterelnök benyújtotta az új véderőjavaslatot

Egy hangulag elfogadta az angol képviselőház — 18-41 évig mindenki katona az új törvény szerint

A kormány a legutóbbi események következtében úgy döntött, hogy az általános védkötelezettség behozatala elkerülhetetlen. Asquith az alsóház ülésén új törvényjavaslatot terjesztett be, amely a szolgálati kötelezettséget minden katonaképes korosztályba levő férfira. A három munkás miniszter Henderson, Frace és Roberts szintén hozzájárultak a javaslathoz, amelyet partjuk nagy része is támogat. Asquith ma oly súlyos helyzetet talál a parlamentbe mint még soha.

Az angol alsóházban Asquith miniszterelnök bejelentette, az általános védkötelezettségről szóló törvényjavaslatot. Beszédében kifejtette, hogy miután az ujoneozásnak egymásutában való keresztülvitelére vonatkozó kormányjavaslatok nem találtak tetszésre, a kormány elhatározta, hogy az alsóház foglalkozzék az új véderőtörvényjavaslat minden részletével ama egyetlen javaslat alapján, amely szerint minden angol férfi 18 évestől 41-ig katona kell, hogy legyen. Igaz ugyan — mon-

dotta Asquith, — hogy Anglia szárazföldi és tengeri hadereje meghaladja az öt milliót és a tengeri uralom, nemkülönben a kereskedelmi tengerészet fentartása s a szövetségesek finanszírozása a brit ujoncozásnak határokat szab, még is a munkáspárti miniszterek biztatására a kormány betérjeszti az általános véderő törvényjavaslatot, amely remélhetőleg, tetszésre fog találni.

Az angol alsóház rövid tanácskozás után egyhangulag elfogadta az első olvasásban Asquith új véderőjavaslatát, amely szerint azon angol emberek akiknek önálló iparuk vagy kereskedésük nincs, 3 heti kiképzés után a harcra küldhetők.

Az új javaslat, ha a második olvasásban is elfogadják, törvényerőre emelkedik.

A makói gazdasági iskola kérelme

Új gazdálkodási tervek

Makó, május 4

A makói m. kir. önálló gazdasági ismétlő iskola új igazgatója, Nagy Béla azt kérte Makó városától, hogy az iskola gyakorló telepének kibővítésére 10 hold földet engedélyezzen.

A gazdasági ismétlő iskola új igazgatója részletes gazdálkodási terv kíséretében terjesztette be kérelmét. A betérjesztett tervek egészséges alapokon nyugoznak s azt bizonyítják, hogy ennek a kiűnő iskolának vezetése ismét szakavatott, ügyes ember kezébe került, akinek vezetése alatt az iskola fejlődése biztosítva van.

Makó város tanácsa azonban nem hajlandó a kérelmet teljesíteni. Elsősorban azért, mert az állammal kötött szerződésének mindenben megfelelt s újabb terheket nem hajlandó magára vállalni, másodsorban azért, mert az iskolához közvetlen közelében 10 hold föld nem szerezhető s ha távolabb utalnák ki a 10 holdat, az elérendő cél veszélyeztetve volna.

Mindazonáltal méltányolta a város tanácsa Nagy Béla igazgató alapos s megokolt tervezetét, a mellyel belterjesztett gazdálkodást akar meghonosítani az iskola keretén belül s hozzájárult ahhoz, hogy a költségvetés keretén belül, a megakarítások terhére állatokat vásároljon s ezzel az iskola jövedelmét gyarapítsa.

A bemutatott tervezet szerint, ha a belterjesztett gazdálkodás a gazdasági iskolánál valóra válik, a város többé nem fog ráfizetni erre az iskolára, hanem a mérhetlen erkölcsi hasznon felül, anyagi haszna is lesz a városnak.

Több csuka vaskályha és ajtó jutányos árban eladó
Löwenstein Arminál
Deák Ferenc-utca 48. szám a

NAPI HIREK

Tájékoztató

Naptár. Május 5 Péntek. Róm. kath. és Protest. V. ik Pius pápa. Görög-ország April. 22. Syc. Tsod. Nap kel 5 óra 38 percekor, nyugszik 8 óra 15 percekor.

— Felállítják a Maroson a strandfürdőt. Megírtuk, hogy a város ezidén nem állítja fel a marosi fürdőt, hanem csak strandfürdőt létesít. Most, hogy a melegebb idők ide s tova bekövetkeztek, a városi tanács utasította a gazdasági hivatalt, hogy tegyen előterjesztést a strandfürdő felállítására nézve. Most aszán csak gyorsan aszal a fürdővel, most ha ilyen marad az idő, akkor 2—3 hét múlva lubickolhatunk a Marosban.

— A makói tanítók faja. Makó város tanítóinak fizetésük egy részében a város évenként 2 öl puha fát tartozik adni. Most már május hava van s a fa már esedékes lenne, de a város nem tudja beszállítani, mert nagyon messze van, a juhazélen, s nem kap rá fuvarost. Ezért azt javasolja a tanács, hogy ne adja ki a város a tanítók fáját természetben, hanem fizessen helyette a tanítóknak évenként 30 koronát. A tanács ezen határozata felette sérelmes a tanítóknak, mert azt a boldog is tudja, hogy ma Makón 30 koronáért egy öl puhafát nem lehet kapni. Ha a város nem kap fuvarost, hordassa be lassanként saját kocsijain, mint régente. Van a városnak 16 lova, amelyek alig csinálnak valamit. Hordják be ezek a fát s így a tanítók is hozzájuknak jogos illetményükhöz s a város is megtakarít pár ezer koronát. Ezúgyban egyébként a képviselőtestület fog határozni.

— 1865. évben született népfelkelők szemléje. Az a tény, hogy az alkalmatlanoknak talált 1865. évi születésű egyének nem fognak népfelkelési pótszemle bizottság elé állíttatni, a közönség körében mindenféle következtésekre adnak okot. Ezeknek a következtetéseknek kiküszöbölése céljából illetékes helyről közlik, hogy az 1865. évben született népfelkelésre kötelezettek, akik az eddigi szemléken alkalmasnak találtattak, jelenleg népfelkelési szolgálatban állanak, vagy akik fegyvernélküli szolgálóra vétettek igénybe, a tényleges szolgálatból való elbocsátásra igényt nem tarthatnak. Azok az 1865. évben született népfelkelők, akik alkalmasnak találtattak, de felmentettek, abban az esetben, ha a felmentés jogcíme megszűnt, szintén behivatnak. Őként érthető, hogy azoknak a népfelkelésre kötelezetteknek, akik a törvényes rendelkezések ellenére eddig távoztak a népfelkelésre kötelezettek szemléjéről, most kell megjelenenni az illetékes katonagyóztályoknál a jelentkezések csíkjából.

— Makó köztisztaságáért. Megírtuk, hogy Nagy Antal v. becsüti indítványt adott be a városnak,

hogy a tulajdonképeni belvárosból napontként fuvarozzák ki a szemétket. A városi tanács mai ülésében foglalkozott az indítvánnyal s felvette napirendre térést javasol a képviselőtestületnek. A tanács szerint a város nem kötelezheti a háztulajdonosokat arra, hogy fizessenek a szeméthordásért, de meg a mostani háborús viszonyok egyáltalában nem alkalmassak ilyesforma városi fizetek alapítására. Ki is számították a város házáján, hogy a jelenlegi viszonyok mellett csaknem 2000 korona új teher szakadna a város nyakába, amit maga az indítványozó Nagy István sem kíván a városnak. Így hát eggyel több ismét az eltemetett indítványok száma, mely azonban a háboru után feltámad.

— Az időjárás. A Meteor jelenli: Május változási napjai a bolygók részéről: 2 változó, 3 meleg, száraz, 5 inkább derült, 7 erősebb lehűlés, szeles, viharos, vagy zivataros. A hideg jellegű fagyos jellegű talán meg fog menteni az, hogy a Vénuszok együttállása előtte való nap 7 órakor megy végbe Holdunkkal, mert ezen 7-ike színtén Holdunkkal való együttállása a Szaturnuszé. Ez pedig majdnem mindig igen hideg jellegű. Nem kedvező ezen nap azonban azért is, mert Holdunk földtávolba kerül, 10 szeles, hűvös, 17. hűvös, inkább száraz, 19. csapadékos, 24. változó, 28. hűvös, esetleg szeles, vagy zivataros, 31. változó.

— Fölmentik a segédzolgálatos molnárokat és pékeket. A honvédelmi miniszter 7000 számú leiratát az atábbiakban tudomásra hozza, hogy a hadügyminiszter között létrejött megállapodás alapján a segédzolgálatra alkalmasnak, vagy népfelkelési hadiszolgálatra fegyver nélkül alkalmasnak osztályozott molnárok és pékek, kik a mögöttes országokban tartózkodnak és ha ez iránt a főispánok indokolt előterjesztést tesznek a m. kir. honvédelmi, illetőleg cs. és kir. katonai (hadtest) parancsnokság által bizony talán időre fel fognak mentetni. A honvédelmi parancsnokságok a rendelet alapján is nemcsak a honvéd, hanem az összes mind az A), mind a B) osztályú népfelkelésre kötelezetteknek felmentését is engedélyezik, tekintet nélkül arra, hogy a népfelkelésre kötelezettek a hadseregben, vagy a honvédségben szolgálnak. A közös hadseregben reades három évi szolgálati kötelezettség alatt álló, valamint a közös hadseregben tartózkodó és póttartalékos segédzolgálatos molnárok és pékek felmentése iránt a hadügyminiszter rendelete értelmében a cs. és kir. katonai (hadtest) parancsnokságok határoznak.

— Az ipari cikkek helyi maximalása. Több vidéki törvényhatóság azt kérte a belügyminisztertől, hogy a fontosabb háztartási ipari és ruházati cikkek árának maximalása és rekvirálására adjon a kormány helyi engedélyt. A belügyminiszter ezeket a kérdéseket egytől egyig elutasította aszal a megokolással, hogy különösen az ipari cikkek árának helyi szempontjából való megállapítása veszélyes hátrányokkal járna ép a szempontjából. A legfontosabb élelmiszerek maximalálásán kívül a belügyminiszter csak rendkívüli esetben intéskedhet,

ugyszintén a rekvirálást is csak kivételesen, külön kérelemre engedheti meg.

— Közélemezés másutt. Nagyvárad közélemezési ügyosztálya 80.000 tojást vásárolt, azonkívül júniusi átvétellel 250 darab sovány sertést. Kecskeméten most emelték fel a sertéshus árát. A karaj és comb köröm nélkül 6 korona, a többi husz fillérrel olcsóbb. A sertésfej — szegény emberek egykori csemegéje — négy korona 20 fillér. — Nagybeszterek közélemezés hatósága is kénytelen volt drágább árakat szabni. A borjúhúst, amely ott volt eddig legolcsóbb az országban, ezentul 5 koronáért árulják. — Debreceen a tejjel járt jól. Domahidy Elemér főispán néhány hónappal ezelőt szőlőskörü akcióit indított a tejjel hiány leküzdésére. A város törvényhatósága Hollandiában több száz ezer korona befektetéssel tehensket vásárolt, tejjelgyártást létesített, amely rövid idő alatt kitűnően bevált. Ezidőszent csaknem ötezer ember kapja a városi tejjelgyártástól a tejet, literenkint 40 filléres árban, ami a mai viszonyokat tekintve, az ország vidéki városai között, Makót sem véve ki, a legolcsóbbnak mondható.

— NŐI, leányka és gyermek kalapok leszállított árban kaphatók: Weiszmann Malvin kalaptermében. Telefon: 174. szám.

Ma este halpaprikás lesz Peretzknél

Meghalt az anyja után

Egy püpos fiu önjajkossága

Makó, május 4.

Szomorú és megrázó tragédia játszódott le ma éjszaka Budapestten. Hirtelen meghalt egy övegy asszony, szerencsétlen püpos fia nem tudott nélkülé élni, önjajkosságot követett el, az anyja után a halálba ment.

A harmadik emeleten a huszonhetes szám alatt két szobában lakott Gotthardt Vincén szülész és fia Gotthardt Antal 28 esztendő megánhivatának, a Műrágógár alkalmazottja. A szülész háziariást is vezetett és munka után mindig együtt volt a fiával. Együtt jártak mindenhol, a fia rajongó szeretettel vonzódott az anyjához. Tegnap délután még semmi baja sem volt a már hatvanhoz közel járó asszonynak, de estére rosszul lett és ágyra dőlt. A háiban két orvos is lakik, akik mindnyájan csodálattal figyelték a két ember megható ragaszkodását, felsiettek a szülészszobához, konstátálták, hogy agyvelővérzés érte és csak gyors segítséggel lehet megmenteni. A Rókus-kórházból el is hívtak egy ismeretlen nevű sebészt, aki felnyitotta az asszony

Választott uradalmi malacok 10 hetesek, nagy mennyiségben kaphatók állandóan
Bleier Zsigmond
 Lonovics László-utca 6. sz.

Kiadó hereföld! kapható nyári használatra
Iritz Miksánál
 és külön kapható első kaszálásra is.

Tüzifa, szén, koks és faszén eladás!

Értesitem a fogyasztó közönséget, hogy saját erdőmből termelt száraz, két éves vágású

bükkhasáb tűzifát és bükkfa szenemet

igen jutányos áron bocsájtom a helyi piacon az igen tisztelt fogyasztó közönség rendelkezésére. Mindazok, kik szükségleteiket waggon számra és kicsinyben fedezni óhajtják, sziveskedjenek rendelésüket már most feladni.

Ugyancsak porosz szénre, kocszra, továbbá elsőrendű szegedi légszeszgyári kocszra elfogadok megrendelést.

Egy igen célszerű kis cséplőgarnitúra, egy hintó és Páva-utcai házam szabadkéből azonnal eladó.

DÓZSA B. SAMU

fa- és szén-termelő és kereskedő, Páva-utca 3. szám.

1 kg. faszén 28 fillér. Telefonszám: 94.

Jegyezzünk hadikölcsönt!

Eladó akáciák

A makói ref. egyház gondnoka közönségre teszi, hogy az belvárosi nagyskola és az új templom udvarán kivágott több mennyiségű bogár muntára is alkalmas akácia

árverésen készpénzzel és mellett, az alább jelzett időben és sorrendben el fog adni: május hó 7-ikén délelőtt fél 11 órakor a belvárosi nagyskola udvarán, délután 3 órakor pedig az új templom udvarán.

Az árverésre a vevők tisztelettel meghívottnak.

Veres Sándor,
gondnok.

Kiadó föld.

Nagy Imre Pálnak a tápai réten, Porgány szélén, Kádár Ferenc szomszédságában

12 kis hold lucerna földje nyári használatra kiadó. Értekezni a helyszínen május 7-ikén reggel 8 órától déli 12 óráig.

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

nyomdai műintézete Makó, Széchenyi-tér 2. szám.

A háboru okozta anyagdrágaság dacára könyvnyomdánkban mindennemű nyomdai munkák a legpontosabban, tiszta, izléses kivitelben, jutányos áron készíttetnek.

Hirdetések jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban